

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра німецької мови

Дипломна робота
магістра

з теми **АСОЦІАТИВНО-ОБРАЗНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ
КОНЦЕПТУ «LIEBE / ЛЮБОВ» У ФРАЗЕОЛОГІЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ**

Виконала: студентка 2 курсу, групи Nimb1-

M17z

спеціальності 014 Середня освіта

(Мова і література (німецька)

за освітньою програмою

Німецька мова і зарубіжна література)

додаткова спеціальність 014 Середня освіта

(Мова і література (англійська)

Клочко Оксана Іванівна

Керівник **Калинюк Т. В.**, кандидат

педагогічних наук, доцент кафедри німецької

мови

Рецензент **Барбанюк О. О.**, кандидат

філологічних наук, доцент кафедри англійської

мови

Кам'янець-Подільський – 2018 р.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕМОТИВНОСТІ.....	8
1.1 Основні види емоційних процесів та психологічні підходи до їх класифікації.....	8
1.2 Лінгвістичні теорії емоцій	20
1.3 Співвідношення понять «емотивності», «експресивності» та «оцінності».....	27
Висновки до першого розділу.....	30
РОЗДІЛ 2. МІСЦЕ ТА РОЛЬ ЕМОТИВНОГО КОМПОНЕНТУ У МОВІ.....	31
2.1 Мовна картина світу як площина вербалізації емоцій та місце емотивного концепту у ній	31
2.2 Засоби вираження емотивного значення у мові.....	37
2.3 Емотивний компонент у структурі значення фразеологізму.....	45
Висновки до другого розділу.....	50
РОЗДІЛ 3. РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЕМОТИВНОГО КОНЦЕПТУ «LIEBE / ЛЮБОВ» У ФРАЗЕОЛОГІЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ.....	52
3.1 Способи номінації концепту «LIEBE / ЛЮБОВ» у німецькій мові.....	52
3.2 Методика та методи дослідження фразеологічних одиниць з емотивним компонентом.....	62
3.3 Семантичні групи фразеологічних одиниць із концептом LIEBE/ЛЮБОВ.....	65
Висновки до третього розділу.....	75
ВИСНОВКИ.....	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	81

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

МКС – мовна картина світу

ККС- концептуальна картина світу

ЛО – лексична одиниця

ФО – фразеологічна одиниця

ВСТУП

Актуальність теми дослідження зумовлена антропоцентричною спрямованістю філологічних студій сьогодення, які вивчають і описують номінативний простір внутрішнього світу емоцій людини, взаємодію мови та емоційної сфери людини, що пояснюється важливою роллю емоцій у житті та діяльності людини. Кожна емоція має свої характерні ознаки, сукупність яких формує семіотику емоцій людини. Тому назріла нагальна потреба розробки питання дискретності емотивності та визначення її складників, а також вивчення мовних шляхів та механізмів утворення емотивності фразеологічних одиниць, які існують не лише для номінації об'єктів позамовної дійсності, але й для вираження ставлення до них.

Наразі у науковців не виникає сумніву щодо тісного зв'язку й взаємодії між психікою, свідомістю, мисленням і мовою. З позицій когнітивної лінгвістики цікавим є питання, як мова кодує та відображає емоції людини, оскільки система мислення та система мови розглядаються як два коди, що зумовлюють та доповнюють один одного. Проблема омовлення емоцій постає особливо актуальною у зв'язку з тим, що емоції (як абстрактні утворення) не піддаються зовнішньому спостереженню, тому найважливішим механізмом їхньої передачі є мовні засоби різних рівнів. Практика свідчить, що мережа емотивних знаків, за допомогою яких вербалізуються емоційні відношення людини до світу, досить розмаїта й національно одухотворена, має соціально-культурне значення для певного суспільного мовного середовища, відбиває енергетику останнього й може викликати в психіці мовця той емоційний стан, знаками якого є використані емотиви.

Серед виявів людської психіки, любов, як константа людського буття й емоційна універсалія, перебуває в центрі уваги сучасних мовознавців. Будучи невід'ємним компонентом духовної культури, концепт LIEBE/ЛЮБОВ за своєю універсальністю проявляє на різних рівнях мови певну специфіку

вербалізації, зумовлену властивою мовцям суб'єктивністю інтерпретації навколишньої дійсності, що становить очевидний інтерес для лінгвістики. ЛЮБОВ є одним із фундаментальних прагнень людини подолати свою окремість і самотність. Воно є родовою характеристикою особи як біологічного виду, оскільки змушує триматися разом членів людського роду, клану, родини, суспільства. Виявлення специфіки мовної реалізації концепту LIEBE/ЛЮБОВ на фразеологічному рівні необхідне для з'ясування характеру сприйняття й інтерпретації причинно-наслідкових зв'язків подій, що відбуваються та варіюють у мовному колективі.

Об'єктом дослідження є концептуалізація емоцій та їхня вербалізація у сучасній німецькій мові.

Предметом вивчення виступають асоціативно-образні особливості вираження концепту LIEBE / ЛЮБОВ у фразеології німецької мови.

Мета дослідження – розкрити особливості вербалізації концепту LIEBE/ЛЮБОВ засобами фразеології німецької мови.

Досягнення поставленої мети зумовлює розв'язання таких **завдань**:

1. Проаналізувати основні види емоційних процесів та психологічні підходи до їх класифікації.

2. Розкрити сутність лінгвістичної категорії «емотивності» та охарактеризувати співвідношення понять «емотивності», «експресивності» та «оцінності».

3. Визначити поняття «емоційний концепт» та виокремити основні засоби вираження емотивності у мові.

4. Виділити змістові характеристики концепту LIEBE / ЛЮБОВ в концептуальній картині світу представників німецької лінгвокультури.

5. Створити семантичні групи фразеологізмів з концептом LIEBE/ЛЮБОВ та охарактеризувати особливості його вираження засобами фразеології німецької мови.

Методи дослідження визначаються поставленими завданнями, матеріалом, теоретичною спрямованістю роботи й мають комплексний

характер. У роботі використовуються метод узагальнення та систематизації мовних явищ – для комплексного вивчення фактологічного матеріалу; описовий метод і метод лінгвістичного спостереження – з метою інвентаризації досліджуваних одиниць і встановлення корпусу мовних засобів реалізації концепту ЛІЄВЕ/ЛЮБОВ; етимологічний аналіз та аналіз словникових дефініцій – для встановлення механізму формування концепту. При описі ФО в межах семантичної групи інвентаризація досліджуваних одиниць супроводжувалась в окремих випадках складанням лінгвокраїнознавчих коментарів.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що теоретичні положення, висновки й ілюстративний матеріал наукового пошуку можуть бути використані на заняттях з лексикології (розділ «Фразеологія»), практичного курсу німецької мови, спецкурсів і спецсемінірів з емотиології, концептології, когнітології, лінгвокраїнознавства.

Апробація результатів дослідження здійснювалася на конференціях різного рівня: *міжнародній* «Мова у світлі класичної спадщини та сучасних парадигм» (м. Львів, 9-10 березня 2018 р.); *всеукраїнській* «Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства» (м. Суми, 19-20 квітня 2018 р.); *регіональній* звітна науково-практична конференція студентів, магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (березень 2018 р.).

Публікації. Результати дослідження висвітлено у трьох статтях, розміщених у збірниках матеріалів конференцій:

Клочко О. І. Емоційні концепти та основні компоненти вираження емотивності у структурі фразеологізму. *Мова у світлі класичної спадщини та сучасних парадигм* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 9-10 бер. 2018 р. Львів : ГО «Науково філологічна організація «ЛОГОС», 2018. С. 66–70.

Клочко О. І. Семантичні групи фразеологічних одиниць із концептом ЛІЄВЕ/ЛЮБОВ. *Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного*

суспільства: матеріали V Всеукр. наук. конф. студентів, аспірантів, викладачів та співробітників, 19-20 квіт. 2018 р. Суми, 2018. С. 89–92.

Клочко О. І. До питання співвідношення понять «емоція» та «емотив» : зб. наукових праць студентів та магістрантів факультету іноземної філології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Вип. 11. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2018. С. 35-39.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (104 позиції). Загальний обсяг магістерської роботи складає 88 сторінок, з них 80 сторінок основного тексту. Робота ілюстрована 2 таблицями.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі досліджено асоціативно-образні особливості вербалізації концепту LIEBE/ЛЮБОВ засобами фразеології німецької мови.

1. Проаналізовано основні види емоційних процесів та психологічні підходи до їх класифікації. Виявлено, що у житті людини емоції відіграють надзвичайно важливу роль, супроводжуючи будь-яку її діяльність та виконуючи експресивну, комунікативну, відображальну, когнітивну, регуляторну функції. Емоції – це особлива, своєрідна форма пізнання та віддзеркалення дійсності, оскільки у них людина виступає одночасно і об'єктом, і суб'єктом сприйняття, тобто емоції пов'язані з потребами людини, що лежать в основі мотивів її діяльності. Розгляд та узагальнення результатів сучасних досліджень емоційних станів у вітчизняній і зарубіжній психології дозволяє зробити висновок, що багатогранність та неоднозначність варіацій емоцій значно ускладнюють їх вивчення, адже різноманітність психологічних теорій зумовлює велику кількість дискусій навколо цього складного явища, які здебільшого стосуються різних аспектів його вияву.

2. Розкрито сутність лінгвістичної теорії емоцій, яка передбачає вивчення безпосереднього вираження емоцій у мові. Найчастіше їх презентують емосемізми, яким властива важлива інтегральна властивість – емотивність. Ця характеристика є мовним відображенням емоцій засобами

різних її рівнів, на відміну від емоційності, яка є суто психологічним феноменом, що перетворюється на емотивність тільки у процесі вербалізації.

Узагальнено, що емотивність маніфестує емоційний стан мовця та безпосередньо співвідноситься з категоріями експресивності та оцінності, які є невід'ємними складовими частинами семантики слова, часто поєднуючись у різних комбінаціях у межах її структури.

Охарактеризовано співвідношення понять «експресивність», суть якої полягає у підсиленні виразності повідомлення мовця та цілеспрямованому впливі на адресата; «оцінність», яка відображає суб'єктивне ставлення людини до певного об'єкта та «емотивність», яка обов'язково містить оцінку у своїй структурі, відповідає за вираження почуттів носія мови, що виникають на основі впливу на нього навколишнього середовища.

Встановлено, що результатом безпосереднього вираження емоцій у мові є емосемізми – мовні засоби репрезентації емоційних станів людини. Емоція як психічне явище закладена у самій суті сприйняття та відображення суб'єктами природи факторів навколишнього світу, адже саме вони її оцінюють, що викликає відповідну емоцію, яка може бути різною для кожного суб'єкта – як позитивною, так і негативною.

3. Визначено зміст поняття «емоційні концепти», які розглядаються нами як етнічно, культурно обумовлені, складні структурно-сміслові, ментальні, зазвичай вербалізовані, утворення, що базуються на поняттєвій основі, і містять, окрім поняття, образ, культурну цінність.

З'ясовано, що емотивність властива всім мовним рівням: фонетичному, морфологічному, лексичному і синтаксичному. Однак, найповніше вона виражена на фразеологічному і є домінуючою семантичною ознакою фразеологізму. Виявлено, що складовими емоційного концепту є поняттєвий, образний та ціннісний компоненти. Встановлено, що основними компонентами вираження емотивності у фразеології є емотивний тон, оцінка, тривалість, інтенсивність.

4. Виділено змістові характеристики концепту LIEBE / ЛЮБОВ в концептуальній картині світу представників німецької лінгвокультури та встановлено, що аналізований концепт є складним, багатоконпонентним утворенням, поєднує сукупність почуттів і спеціальних термінів на позначення різних проявів цього почуття. Узагальнено, асоціативно-образне представлення концепту LIEBE / ЛЮБОВ у німецькому лінгвокультурному ареалі, який розглядається як: цінний об'єкт; щось потаємне; подарунок долі; злочин; політ птаха; квітка; лотерея; полум'я; жертвність; фізична близькість.

Виокремлено двадцять лексико-семантичних груп номінації даного концепту та лексичні одиниці, які його репрезентують. Серед найбільш вживаних визначено Zuneigung (прихильність), Gefühl (почуття), Leidenschaft (страждання), Verbundenheit (єдність), Verliebtheit (закоханість), Zärtlichkeit (ніжність), Freundin (подруга), Sympathie (симпатія) тощо.

Встановлено, що культура ЛЮБОВ в німецькому лінгвокультурному ареалі є передусім культурою, яку тісно пов'язано із словесним вираженням, зокрема фразеологізмами. Аналіз їх змісту дозволив простежити процес формування ціннісних уявлень німецького народу щодо зазначеного почуття.

5. На основі аналізу словникових дефініцій було виокремлено вісім семантичних груп ФО німецької мови з концептом LIEBE/ЛЮБОВ, які розташовано з урахуванням послідовності розвитку цього почуття, а саме: 1) Flirten und Zeit der Verliebtheit, Zuneigung, Sympathie / флірт, закоханість, прихильність, симпатія; 2) intime Beziehungen / інтимні стосунки; 3) Zeit der Liebe / власне ЛЮБОВ; 4) Hochzeit und Ehe / одруження; 5) Zusammenleben / спільне сімейне життя: а) positive Beziehungen / позитивні стосунки, б) negative Beziehungen / негативні стосунки); 6) Untreue / зрада; 7) Ende der Liebe / розлука; 8) Verzeihung, Sühnung, Wiederfindung / спокута.

Дослідження показало, що особливостями вираження аналізованого концепту є:

а) емотивний тон: емоція любов виражається у ФО у поєднанні з іншими переживаннями. Такими як: симпатія, прихильність, радість-задоволення, інтимність, блаженство, відроза, горе-страждання, відроза, гнів-лють, розчарування, каяття, спокута;

б) оцінка: у переважній більшості ФО усіх семантичних груп містять нейтральну оцінку. Однак із інтенсивністю розвитку цієї емоції, зростає ступінь вираження оцінки – від жартівливості до іронічності, від фамільярності до грубості, презирливості;

в) інтенсивність: ФО у всіх семантичних групах було згруповано нами з урахуванням міри зростання інтенсивності вираження емоції та її градації, що дозволило простежити нам особливості формування ціннісних уявлень у німецькомовному середовищі;

г) тривалість: виражається шляхом вживання у ФО:

- стилістично маркованих компонентів, з метою виявлення інтенсивності та міри виявлення емоції, зокрема: дієслів – *schweben, erwerben, hausen, herumtrampeln, kriechen, rutschen, schmieren, schnackeln* тощо; іменників – *ein Loblied / eine Lobeshymne, ein Mund / ein Maul, ein Feuer / eine Flamme; Wimper / Augendeckel*;

- префіксу *ver-* (*verschossen, vernarrt, verpassen, verjagen*) – завершеність дії або її невиконання;

- дієприкметника II – *gesucht, gefunden* тощо;

- гіперболізованих ФО – *sich die Augen ausweinen /rot weinen/ aus dem Kopf weinen; geschnackelt; sich bis über die/beide Ohren verliebt sein.*

Узагальнено, що більшість проаналізованих сталих виразів є ідіомами. Однак, виявлено також: фразеологізми-пари – *Arm in Arm, Freud und Leid, ein Herz und eine Seele sein, durch dick und dünn gehen; Heim und Herd (Haus und Herd; Herd und Hof)*; сталі порівняння – *kalt wie eine Hundeschnauze sein, wie Hund und Katze leben, wie ein rotes Tuch auf j-n wirken*; прислів'я – *Alte Liebe rostet nicht.*

Проведення лінгвокраїнознавчого аналізу окремих ФО, дозволило простежити специфіку формування та зміни ціннісних уявлень німецького народу. У більшості випадків, ФО походять із Середньовіччя, що пов'язано із великим шануванням цього почуття у зазначений період (мінезанг, лицарство, придворне життя тощо). Виявлено вживання фонові лексики у ФО, зокрема: *der Pantoffel, die Friedenspfeife, der Laufpass, das Süßholz*.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розгляді інших емоційних концептів у складі фразеологічного фонду німецької мови, а також у дослідженні емотивності у різних дискурсах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамчук Т. В. Тематизация эмоций в тексте (на материале современного английского языка) : автореф. дис. соиск. научн. степени канд. филол. наук : 10.02.04. Саранск, 1996. 15 с.
2. Алефиренко Н. Ф. Фразеология и когнитивистика: в аспекте лингвистического постмодернизма. Белгород : Изд-во БелГУ, 2008. 152 с.
3. Алефиренко Н. Ф., Семененко Н. Н. Фразеология и паремиология : уч. пособ. для бакалаврского уровня филологического образования. М. : Наука, 2009. 344 с.
4. Апресян Ю. Д. Образ человека по данным языка : попытка системного описания. М., 1995. 767 с.
5. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов. М. : Книжный дом „ЛИБРОКОМ”, 2013. 576 с.
6. Бабенко Л. Г. Лексические средства обозначения эмоций в русском языке. Свердловск : Изд-во Свердловского ун-та, 1989. 184 с.
7. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка. М., 2001. 416 с.

8. Баран Я. А. Фразеологія у системі мови : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філол. наук : 10.02.15. К., 1999. 32 с.
9. Бессонова О. Л. Оцінний тезаурус англійської мови : когнітивногендерні аспекти : монографія. Донецьк : ДонДУ, 2002. 362 с.
10. Бондарчук Т. І. Лексичні засоби вираження емотивного значення в сучасній німецькій мові. *Науковий вісник Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство*. 2016. № 5 (330). С. 285–289.
11. Бойко Т. В. Лінгвокультурний концепт *minne* / ЛЮБОВ в німецькій поезії мінезангу XII–XIV століть: структурний та семантичний аспекти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.04. К., 2011. 30 с.
12. Вансяцкая Е.А. Роль невербальных и вербальных компонентов коммуникации в текстах, отражающих эмоциональные реакции человека и их соотношение (на материале английского языка): автореф. дис. соиск. научн. степени канд. филол. наук:10.02.04. Иваново, 1999. 22 с.
13. Вежбицкая А. Семантические универсалии и базисные концепты. М. : Языки славянской культуры, 2011. 568 с.
14. Вежбицкая А. Сопоставление культур через посредство лексики и прагматики. М. : Языки славянской культуры, 2001. 272 с.
15. Вежбицкая А. Толкование эмоциональных концептов. Язык. Культура. Познание. М. : Русские словари, 1996. С. 326–370.
16. Величко Е. В. Способы выражения коммуникативной инициативы: гендерный аспект (на материале современного английского языка): автореф. дис. соиск. научн. степени канд. филол. наук :10.02.19. – Ростов на Дону, 2008. 18 с.
17. Вендина Т. И. Введение в языкознание : учеб. пособ. для вузов. М. : Высшая школа, 2008. 391 с.
18. Вилюнас В. К. Психологические механизмы мотивации человека. М. : Наука, 1990. 288 с.]

19. Вольф Е. М. Функциональная семантика оценки. М. : КомКнига, 2006. 280 с.
20. Вольф Е. М. Функциональная семантика оценки. М. : Книжный дом „ЛИБРОКОМ”, 2014. 261 с.
21. Воркачев С. Г. Семантизация концепта любви в русской и испанской лексикографии (сопоставительный анализ). *Язык и эмоции* / под ред. В. И. Шаховского. Волгоград : Перемена, 1995. С. 125–132.
22. Галаган В. Емотивність, експресивність та конотація як засіб вираження оцінки. *Наукові записки. Сер. Філологічні науки*. 2011. Вип. 80. С. 171–178.
23. Гамзюк М. В. Емотивність фразеологічної системи німецької мови (досвід дослідження в синхронії та діахронії) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. філол. наук : 10.02.04. К., 2001. 35 с.
24. Гладь С. Категорія емотивності : семантичний та функціональний аспекти. *Наукові записки*. Вінниця, 2007. Вип. 9. С.146–151.
25. Годфруа Ж. Что такое психология. М. : Мир, 1992. Т. 1. 260 с.
26. Гордейчук И. П. Эмоция в поэтическом слове (на материале «Дуинских элегий» Р.М. Рильке). *Язык и эмоции* / под ред. В.И. Шаховского. Волгоград : Перемена, 1995. С. 178-184.
27. Дідук Г. Феномен емотивності у психолінгвістів. *Наукові записки Тернопільський держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. Сер. Мовознавство*. Тернопіль, 1999. Вип. 2. С. 80–85.
28. Додонов Б. И. В мире эмоций. К., 2007. 202 с.
29. Жигоренко І. Ю. Концепт ЛЮБОВ в сучасному німецькомовному й українському художньому тексті: лінгвокогнітивні і функціональні особливості : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.15. Одеса, 2011. 20 с.
30. Изард К. Э. Психология эмоций. СПб. : Питер, 2007. 464 с.
31. Ильин Е. П. Эмоции и чувства. СПб. : Питер, 2013. 784 с.
32. Исхакова З. З. Сопоставительный анализ эмотивности в свете гендера. Уфа : РИО Баш ГУ, 2007. – 173 с.

33. Іщенко Н. Конотація в системі мови й у системі мовлення. *Мови і світ: дослідження та викладання* : матеріали V Міжнар. наук.-прак. конф., 24–25 бер. 2011 р. Кіровоград : КДПУ ім. В. Винниченка, 2011. Вип. 95(2). С. 3–7.
34. Калимуллина Л. А. Семантическое поле эмотивности в русском языке : диахронический аспект (с привлечением материала славянских языков): монография. Уфа : РИО БашГУ, 2006. 344 с.
35. Колшанский Г. В. Соотношение субъективных и объективных факторов в языке. М. : КомКнига, 2011. 232 с.
36. Кондрашина Е. И. Эмотивность в английской фразеологии (на примере современного английского языка) : автореф. дис. на соиск. научн. степени канд. филол. наук : 10.02.04. М. : 1991. 26 с.
37. Костомаров В. Г. Объективная картина мира в познании и языке. М. : МГУ, 1990. 98 с.
38. Красавский Н. А. Динамика эмоциональных концептов в немецкой и русской лингвокультурах: автореф. дис. на соиск. научн. степени д-ра филол. наук : 10.02.20. Волгоград, 2001. 40 с.
39. Красавский Н. А. Эмоциональные концепты в немецкой и русской лингвокультурах. М. : Гнозис, 2008. 376 с.
40. Кубрякова Е. С. Язык и знание. На пути получения знаний о языке : части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира. М. : Языки славянской культуры, 2004. 560 с.
41. Кудіна О. Ф., Пророченко О. П. Перлини народної мудрості : пос. для студ. та викл. вищ. навч. закладів. Вінниця : НОВА КНИГА, 2005. 320 с.
42. Кушнерик В. І., Манзій А. М. Аналіз емоційно забарвленої лексики німецької мови (на основі вибірки зі словника DUDEN). *Науковий вісник Чернівецького університету* : зб. наук. праць / наук. ред. В. В. Левицький. Чернівці : Рута, 2005. Вип. 266 : Германська філологія. С. 159–167.
43. Левицький В. В. Квантитативные методы в лингвистике. Винница : Нова Книга, 2007. 264 с.

44. Левковская К. А. Теория слова, принципы ее построения и аспекты изучения лексического материала. М. : Книжный дом „ЛИБРОКОМ”, 2015. 296 с.
45. Леонтьев А. Н. Лекции по общей психологии. М. : Смысл, 2000. 316 с.
46. Леонтьев А. Н. Потребности, мотивы, эмоции. Психология мотивации и эмоций / под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, М. В. Фаликман. М. : ЧеРо, 2012. 751 с.
47. Лукьянова Н. А. Экспрессивность в системе словаря и речи. *Человеческий фактор в языке : Языковые механизмы экспрессивности*. М. : Наука, 1991. С.157–178.
48. Любченко Т. В. Концепт ЛЮБОВ в новогрецькій мові : веб сайт. URL : http://philology.knu.ua/library/zagal/Movni_i_konceptualni_2011_37/039_042.pdf (дата звернення 12.05.2018)
49. Мальцева Д. Г. Германия : страна и язык. Лингвострановедческий словарь. 2-е изд. испр. и доп. М. : «Русские словари». 2000. 416 с.
50. Маслова В. А. Лингвокультурология : учеб. пособие. 4-е изд., стер. М., 2011. 208 с.
51. Мацько Л. І. Стилїстика української мови. К. : Вища школа, 2003. 462 с.
52. Мельничук Н. О. Співвідношення емотивності та оцінності у структурі англійського прикметника. *Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького національного університету* : зб. наук. пр. Кривий Ріг, 2014. Вип. 11. С. 99–108.
53. Мілова М. М. «Експресивність» та «емотивність» у мові та мовленні. Рівні передачі емоцій у художньому англійськомовному тексті. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного ун-ту. Сер. Філологія*. 2014. №9. С. 104-106.
54. Назарян А. Г. Фразеология современного французского языка. М. : Высш.шк., 1987. 288 с.
55. Петровский А. В. Психология о каждом и каждому о психологии. М. : Мысль, 1996. 136 с.

56. Приходько Г. І. Способи вираження оцінки в сучасній англійській мові : монографія. Запоріжжя : ЗДУ, 2001. 362 с.
57. Психология эмоций / под ред. В. К. Вилюнаса, Ю. Б. Гиппенрейтер. М. : Изд-во Моск. ун-та, 1984. 288 с.
58. Пухняк А. До питання про емоції та категорію емотивності. *Молодіж. наук. вісн. Сер. Філологія: Романо-герман. філологія*. 1998. № 2. С. 3–6.
59. Романова Н. В. Проблема емоційної і емотивної лексики. *Науковий вісник Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство*. Луцьк, 2011. № 3. (Ч. 2). С. 174–179.
60. Романова Н. Емотивна лексика в лінгвокогнітивному ракурсі : веб сайт. URL : <http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/> (Дата звернення 14.05.2018)
61. Рубинштейн С.Л. Эмоции. *Психология эмоций* / под ред. В. К. Вилюнаса, Ю. Б. Гиппенрейтер. М.: Изд-во Моск. университета, 1984. 288 с.
62. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. 716 с.
63. Серебренников Б. А. Роль человеческого фактора в языке : язык и картина мира. М. : Наука, 1988. 216 с.
64. Социология : энциклопедия / сост. А. А. Грицанов, В. Л. Абушенко, Г. М. Евелькин, Г. Н. Соколова, О. В. Терещенко. М. : Книжный дом, 2003. 1312 с.
65. Стаценко А. С. Эмоционально-оценочная лексика как средство реализации речевой интенции : монографія. М. : МПГУ, 2011. 118 с.
66. Телия В. Н. Коннотативный аспект семантики номинативных единиц. / отв. ред. А. А. Уфимцева. – М. : Наука, 1986. 143 с.
67. Телия В. Н. Что такое фразеология. М. : Наука, 1966. - 86 с.
68. Троилина И. А. Функционально-семантический подход в изучении проблемы языковой эмотивности. *Язык и эмоции* : сб. научн. тр. / под ред. В. И. Шаховского и др. Волгоград : Перемена, 1995. С. 60–68.
69. Филимонова О. Е. Язык эмоций в английском тексте : когнитивный и коммуникативный аспекты : монографія. СПб., 2001. 259 с.

70. Чабаненко В. А. Основы мовної експресії : монографія. К. : Вища школа, 1984. 168 с.
71. Чернец О. Я. Проблемы эмотивности и коннотации. *Некоторые вопросы общего и частного языкознания* : межвуз. сб. науч. трудов. Пятигорск, 2011. С. 233–241.
72. Шабаева Е. А. Фразеологические единицы с компонентом «цвет» в русском и английском языках : аксиологический аспект : автореф. дисс. на соиск. научн. степени канд. филол. наук : 10.02.19. Калининград, 2012. 25 с.
73. Шаховский В. И. К теоретической и прикладной лингвистике эмоций. *Филология Philologia*. Изд-во Кубанского гос. ун-та, 1995. № 7. С. 49–52.
74. Шаховский В. И. Категоризация эмоций в лексико-семантической системе языка. М. : ЛКИ, 2012. 208 с.
75. Шаховский В. И. Лингвистическая теория эмоций : монографія. М. : Гнозис, 2008. 416 с.
76. Шаховский В. И. Категоризация эмоций в лексико-семантической системе языка. Воронеж : Изд-во Воронежск. гос. ун-та, 1987. С. 33-192.
77. Шингаров Г. Х. Эмоции и чувства как формы отражения действительности. М. : Наука, 1971. 124 с.
78. Ярцева В. Н. Лингвистический энциклопедический словарь. М. : Большая Российская энциклопедия, 2002. 709 с.
79. Bürger H. Phraseologie : Eine Einführung am Beispiel des Deutschen. Berlin : Erich Schmidt Verlag, 2003. 224 S.
80. Charvát Filip Leidenschaftliche Liebe? Überlegungen zur Darstellung von Liebe im ausgehenden 18. Jahrhundert bei Sophie von La Roche und Johann Wolfgang von Goethe. *Studia Germanistika*. № 6. Ostrava. 2010. S. 253-265.
81. Ciešlarová Eva Der Ausdruck von Emotionen in der deutschen und tschechischen Phraseologie am Beispiel von Scham *Studia Germanistika*. № 6. Ostrava. 2010. S. 69-81.
82. Ehrhardt Horst Die Konnotation „emotional“ im Sprachsystem und im Text. *Studia Germanistika*. № 6. Ostrava. 2010. S.145-155.

83. Fiehler Reinhard Kommunikation und Emotion. Theoretische und empirische Untersuchungen zur Rolle von Emotionen in der verbalen Interaktion. Berlin, 1990. 122 S.
84. Gordana Ristić Liebe in deutschen und serbischen somatischen Phraseologismen : Annual Review of the Faculty of Philosophy. 2012, vol. 37 issue 2, p. 217-229.
85. Jahr Silke Die Vermittlung des sprachlichen Ausdrucks von Emotionen im DaF-Unterricht. In: *Deutsch als Fremdsprache*. 2002. 39, Heft 2, S. 88-95.
86. Konstantinidou Magdalene Sprache und Gefühl. Semiotische und andere Aspekte einer Relation. Hamburg, 1997. 52 S.
87. Malá Jiřina Emotionalität in Filmrezensionen. Dargestellt an der Emotion LIEBE in den Filmen über Liebe. *Studia Germanistika*. № 6. Ostrava. 2010. S.189–199.
88. Savin P. Phraseology as an autonomous linguistic discipline. Current state of the topic in Romanian linguistics : Linguistic and Literary Broad Research and Innovation. Volume 1. Issue 1, 2010. P. 60–73.
89. Schwarz-Friesel Monika Sprache und Emotion. Tübingen, 2007. 125 S.
90. Šichová Kateřina Überlegungen zu Emotionen und Phrasemen. Am Beispiel verbaler Phraseme mit somatischen Substantivkomponenten. *Studia Germanistika*. № 6. Ostrava. 2010. S.81-95.
91. Stepanova M. D., Černyševa I. I. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. Moskau, 1975. 272 S.
92. Stopyra Janusz Lexikalische Ausdrucksmittel von Emotionen im Deutschen. *Studia Germanistika*. № 6. Ostrava. 2010. S.105–113.
93. Trier J. Das sprachliche Feld. Wortfeldforschung : Zur Geschichte und Theorie des sprachlichen Feldes. Darmstadt : Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1973. 162 S.

94. Гаврись В. І., О. П. Пророченко Німецько-український фразеологічний словник У 2 т. К. : Рад. школа, 1981. Т.1. 416 с.; Т.2. 382 с.
95. Мізін К. І. Німецько-український фразеологічний словник (усталені порівняння). Вінниця : НОВА КНИГА, 2005. 320 с.
96. Словник синонімів української мови: у 2 т. / Бурячок А.А., Гнатюк Г.М., Головащук С.І. та ін. К.: Наукова думка, 2006. 1026 с.
97. DUDEN : Deutsches Universalwörterbuch. 5., überarb. Aufl. / hrsg. von der Dudenredaktion]. Mannheim - Leipzig – Wien – Zürich : Dudenverlag, 2003. 1892 S.
98. DUDEN : Deutsches Universalwörterbuch 6., überarb.u. erweit. Aufl. / hrsg. von der Dudenredaktion]. Mannheim - Leipzig – Wien – Zürich : Dudenverlag, 2006. 2016 S.
99. Wörterbuch und Wendungen : Wörterbuch zum deutschen Sprachgebrauch / hrsg. von Erhard Agricola unter Mitw. Von Herbert Görner u. Ruht Küfner. Leipzig : VEB Bibliographisches Institut. 1988. 818 S.
100. DUDEN, Band 11: Redewendungen. Wörterbuch der deutschen Idiomatik. bearbeitet von Günther Drosdowski und Werner Scholze. Mannheim/Leipzig/Wien/Zürich : Dudenverlag, 2008. 988 S.
101. Lexikon der Redensarten : Bedeutung und Herkunft von A-Z. München: Area-Verlag, 2007. 432 S.
102. Schemann Hans : Deutsche Idiomatik: die deutschen Redewendungen im Kontext. Stuttgart, 1993. 432 S.
103. URL: <https://synonyme.woxikon.de/synonyme/liebe.php> (Дата звернення 21.11.2018)
104. Assoziationen mit dem Wort «Liebe» : веб сайт. URL: <https://wordassociations.net/de/assoziationen-mit-dem-wort/Liebe?start=200> (Дата звернення 21.11.2018)

